

Asia: VN/26860/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuomioistuimen määräämästä pääsykiellosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Tuomioistuimen määräämä pääsykielto

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä MaRa) on osallistunut oikeusministeriön yrityslähestymiskiellon käyttöönottoa koskevaan seurantaryhmään. MaRa kiittää mahdollisuudesta lausua tuomioistuimen määräämästä pääsykiellosta ja siihen liittyvistä laeista.

Seurantaryhmän työssä tuomioistuimen määräämälle pääsykiellolle on tunnistettu todellinen tarve kaupan alalla yritys- ja työturvallisuuden lisäämiseksi. Matkailu- ja ravintola-alalla tuomioistuimen määräämälle pääsykiellolle ei sen sijaan ole tunnistettu tarvetta, pois lukien alan myymälöissä. Matkailu- ja ravintola-alan yrityksillä on majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 5 §:n nojalla nimenomainen oikeus estää häiriötä aiheuttaneiden henkilöiden pääsy esimerkiksi ravintolaan ja poistaa tällainen asiakas liikkeestä. Majoitus- ja ravitsemisliikkeisiin sekä yleisötilaisuuksiin voidaan myös asettaa järjestyksenvalvoja, joilla on yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain nojalla oikeus estää henkilöiden pääsy toimialueelle. Kaikilla toiminnanharjoittajilla on myös perustuslaissa säädettyyn elinkeinovapauteen ja tilan omistajuuteen tai haltijuuteen perustuva oikeus estää esimerkiksi häiriötä aiheuttaneiden henkilöiden pääsy liikkeeseen tai hallitsemalleen alueelle.

MaRa pitää perusteltuna, että lakiehdotuksessa tuomioistuimen määräämä pääsykielto ulotetaan myymälöihin. MaRan toimialan yritysten kannalta keskeisin asia on julkisrauhan rikkomista koskevan sääntelyn täsmentäminen sekä sen suojaamien paikkojen laajentaminen.

Paikan haltijan antama pääsykielto ja julkisrauhan rikkominen

1. Pääsykiellon rikkomisen rangaistavuus

Ehdotuksen mukaan julkisrauhan rikkomista koskevan rikoslain 24 luvun 3 §:n täsmennettäisiin niin, että rangaistavaa olisi myös se, että henkilö menee julkisrauhalla suojattavaan paikkaan hänelle

annetun pääsykiellon vastaisesti. Oikeustila ei asiallisesti muutu, sillä voimassa olevassa laissa kiellon vastainen meneminen suojattuun paikkaan on rinnastettu tunkeutumiseen (HE 6/2005). Sääntelyn selkeyttäminen on tarpeen ja tärkeää, sillä nyt ehdotetusta säännöstekstistä käy ilmi selvästi, että pääsykieltoa rikkomalla rikotaan julkisrauhaa rangaistavalla tavalla.

Pääsykiellon rikkomisen rangaistavuus on tärkeää pääsykiellon tehokkuuden ja elinkeinonharjoittajan perustuslaissa suojattujen oikeuksien sekä henkilökunnan työturvallisuuden kannalta.

MaRa pitää erittäin kannatettavana pääsykiellon rikkomisen rangaistavuuden sääntelyn täsmentämistä.

2. Julkisrauhan suojaaman paikan määritelmän laajentaminen

Voimassa olevan lain mukaan julkisrauhaa voisi rikkoa käytännössä vain huoneistoissa, rakennuksissa ja rakennuksen aidatulla piha-alueella. Hallituksen esitysluonnoksessa sääntelyn soveltamisalaa ei ehdoteta laajennettavaksi.

MaRa katsoo, että julkisrauhan suojaamia paikkoja tulee laajentaa. Esimerkiksi ulkona järjestettäviin yleisötilaisuuksiin, kuten musiikkifestivaaleille, saatetaan yrittää tunkeutua aitoja ylittämällä. Tällaista moitittavaa tekoa ei tunnisteta julkisrauhan rikkomisena. Häiriökäyttäytymistä voi tapahtua myös muissa kuin rakennuksissa sijaitsevilla liikuntapaikoissa, kuten hiihtokeskuksissa tai ulkovesipuistoissa. Henkilökunnalla on oikeus poistaa häiriköivä henkilö alueelta ja antaa hänelle pääsykielto, mutta pääsykiellon rikkomista ei tällä hetkellä pidetä rikoslain mukaan rangaistavana julkisrauhan rikkomisena.

MaRa esittää, että rikoslain 24 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohtaan lisätään kokoontumislaissa (530/1999) tarkoitetut yleisötilaisuudet sekä liikuntapaikat.

Toimivaltuudet pääsykieltojen valvomiseksi

Vartijoiden ja järjestyksenvalvojien toimivaltuuksista henkilön pääsyn estämisessä ja poistamisessa tietystä tilasta säädetään laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista. MaRa pitää perusteltuna, että yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin lisätään säännökset siitä, että järjestyksenvalvojalla ja vartijalla on oikeus estää henkilön pääsy julkisrauhan suojaamaan tilaan ja oikeus poistaa hänet sieltä, jos on ilmeistä, että henkilö menee sinne tai oleskelee siellä toimeksiantajan antaman pääsykiellon vastaisesti. Järjestyksenvalvojalla on lisäksi oikeus ottaa henkilö kiinni tällaisessa tilanteessa.

MaRa kannattaa, että lakiin yksityisistä turvallisuuspalveluista lisätään uudet pykälät 15 a ja 42 a edellä esitetyn mukaisesti.

Henkilötietojen käsittely

Pääsykieltoa koskevien tietojen käsittelystä elinkeinonharjoittajan ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden välillä noudatettaisiin yleistä tietosuojasääntelyä. Elinkeinonharjoittaja voi luovuttaa turvallisuusalan toimijoille sellaisia tietoja, joiden luovuttaminen on mahdollista yleisten tietosuojasäännösten nojalla.

MaRalla ei ole huomautettavaa henkilötietojen käsittelyä koskevasta ehdotuksesta.

Muut mahdolliset huomiot esitysluonnoksesta

Yhteenveto:

- MaRa kannattaa esitettyä yrityslähestymiskiellon sääntelyä ja rikoslain täsmentämistä koskien pääsykieltoa ja julkisrauhan rikkomista.
- MaRa pitää tärkeänä, että elinkeinonharjoittajan antaman pääsykiellon rikkominen olisi rangaistavaa julkisrauhan rikkomista.
- MaRa pitää julkisrauhan suojaamien alueiden määritelmää liian suppeana, kun se koskee vain huoneistoja, rakennuksia ja niiden aidattuja piha-alueita. MaRa esittää, että säännöksen soveltamisalaa laajennetaan niin, että myös ulkotiloissa olevat liikuntapaikat ja kokoontumislaissa tarkoitetut yleisötilaisuudet nauttivat julkisrauhan suojaa.
- MaRa kannattaa, että lakiin yksityisistä turvallisuuspalveluista lisätään uudet pykälät 15 a ja 42 a edellä esitetyn mukaisesti.

Lisätietoja antaa lakimies Elina Virtasaari, puh. 09 6220 2046, elina.virtasaari@mara.fi

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kai Massa

Veli-Matti Aittoniemi

lakiasiaintohtaja

lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja

valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.

Virtasaari Elina
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry